СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ — OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ РІК XLV. Ч. 36. Джерзі Сіті, Н. Дж., субота, 13-го лютого, 1937. — VOL. XLV. No. 36. Jersey City, N. J., Saturday, February 13, 1937. THREE CENTS

АВТОМОБІЛЬНИЙ СТРАЙК ПОЛАГОДЖЕНИЙ

ДІТРОЙТ. — При активнім посередництві ґубернатора Мерфі представники Генеральної Моторової Корпорації й представники юнії „Юнайтид Автомобил Воркерс оф Америка", що провадила страйк автомобільних робітників, прийшли до порозуміння, на основі котрого закінчено автомобільний страйк.

На основі цього порозуміння Генеральна Моторова Корпорація зобовязалася: признати юнію „Юнайтид Автомобил Воркерс оф Америка" як представницю своїм членів при переговорах; не переговорювати про справи загальної політики корпорації з якоюнебудь іншою ґрупою без згоди ґубернатора Мерфія; не підносити ніяких закидів проти страйкарів при приниманню на роботу; почати назад робити негайно.

Юнія зобовязалася: відкликати страйк та покинути фабрику; здержатися від застрашування робітників при рекрутуванню членів до до юнії; не орґанізувати членів на землі підприємців; не викликати нового страйку, як довго ведуться переговори.

І одна і друга сторона в своїй заяві представляла угоду як свою побіду. Ґрін, голова Американської Федерації Праці, каже в своїй заяві, що угода є поразкою для робітників.

Виконуючи постанови угоди, страйкарі, що засіли були в фабриках автомобілів у Флинті, Мішіґен, негайно покинули фабрики. Покидаючи фабрики, страйкарі співали пісні про побіду й солідарність.

Генеральна Моторова Корпорація заповіла піднесення робітничої заплати на 5 центів на годину. Каже, що це буде коштувати її 25 міліонів долярів на рік.

УРЯД ЗА РОЗВЯЗАННЯ СПРАВИ АРЕНДНОГО ФАРМЕРСТВА.

ВАШИНҐТОН.—Спеціяльний комітет, установлений президентом Рузвелт[illegible]дціювання фармерської аренди, вже покінчив [illegible] подав президентові свій звіт.

Звіт підчеркує вагу арендного фармертства, переконавшися, що навіть половина американських фармерів не має на власність фарм, котрі вони обробляють. Комітет прийшов до переконання, що арендне фармерство доводить до занепаду сільської цивілізації. Тяжкий стан принаймні 3 міліонів фармерів треба приписати передовсім фармерській аренді.

Комітет прийшов до висновку, що край повинен прийти цим фармерам з допомогою та помогти їм викупити свої фарми при допомозі федерального скарбу. Він радить дати фармерам, що арендують землю, довготермінові позички на викуп цих фарм. Фармер повинен мати 40 літ часу на сплату довгу та платити не більше як півтретя проценту від позички.

РУЗВЕЛТ НАТИСКАЄ НА СУДОВУ РЕФОРМУ.

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт робить активні заходи для переведення законів про судову реформу.

У четвер він відбув у тій справі конференції з 5 впливовими сенаторами й переконував їх про потребу реформи суду. Сенатор Норис з Небраски сказав президентові явно, що він уважає його проєкт реформи найвищого суду злим та що не буде його попирати; не сказав одначе, чи буде голосувати проти нього.

ХРЕБЕТ ПОВЕНИ МИНУВ МІСТО ҐЕЛЕНА.

МЕМФИС (Тенесі). — Хребет вод у ріці Місісіпі вже минув місто Ґелена, в стейті Аркенсо, досягнувши там рівня 60 і чверть стопи понад нормальний стан.

Вали здовж ріки, видержали напір води й місту не грозить небезпека.

У місті Ню Йорк зібрано на руки Американського Червоного Хреста для повенян суму 1 міліон 632 тисячі долярів.

МУРИН-УБИВНИК ЗАСУДЖЕНИЙ НА СМЕРТЬ.

НЮ ЙОРК. — Присяжні судді в місцевім стейтовім суді в повіті Квінс, що розглядали справу 33-літнього мурина Ґріна, обвинуваченого за вбивство пані Марії Гаріети Кейс, прийшли по несповна двогодинних нарадах до переконання, що обвинувачений допустився злочину морду в першім ступні, за який належиться кара смерти.

Підчас промови адвоката оборони Ґрін плакав.

ВІДҐУКИ ПОВІТРЯНОЇ КАТАСТРОФИ.

САН ФРАНСІСКО. — Лікарські досліди над добутими тілами 4 жертв повітряної катастрофи літака підприємства „Юнайтид Ер Лайнс", що впав у воду санфрансіського заливу, ствердили, що всі жертви згинули не від вибуху на літаку, але від утоплення, пробуючи добутися з потопаючого літака.

ПОСТУП ТЕЛЄВІЗІЇ.

ФІЛЯДЕЛФІЯ. — У робітні підприємства „Філко Радіо енд Телевижен Корпорейшен" показувано в четвер вечором телевізійні образки, що їх здіймали які три милі від місця, де їх показувано. Приявні на демонстрації гості ствердили, що телєвізія зробила значні поступи, та висказували надію, що вона незадовго перейде в сферу практичного вживання.

З РОЗПРАВИ ПРОТИ МУРИНА - ВБИВНИКА.

Підчас розправи в Ню Йорку проти 33-літнього мурина, Кейджора Ґріна, обвинуваченого за вбивство пані Марії Гаріети Кейс, ставав як свідок поліційний детектив, мурин Джан Робертс, котрий заявив, що поліція віддала його до арешту, де сидів Ґрін, та що він, вдаючи приятеля, добув від Ґріна признання до злочину. Адвокат оборони назвав свідка „стулпиджен"-ом, а публика кілька разів так горячкувалася, що суддя грозив викиненням публики з судової салі.

КОШТИ УДЕРЖАННЯ ТЮРЕМ БІЛЬШІ НІЖ ШКІЛ.

На річнім засіданні учителів середніх шкіл Онтеріо президент стоваришення, д-р Лувіс, заявив, що кошти удержання тюрем у краю є більші ніж ті, що держава призначує на виховання дітей. Він сказав, що в 1933 р. Канада витратила $549 на удержання кожного вязня, а лише $83 пересічно на кожну дитину в школі.

ТРАҐІЧНА СМЕРТЬ ПЯТЬОХ ДІТЕЙ.

У дистрикті Ґреґемвил, 12 і пів милі від містечка Мінітонас, Ман., в горіючім домі на фармі Джорджа Ґрейгема згоріло пятеро дітей. Найстарше з них мало 4 роки, а наймолодше шість місяців. Троє дітей належали до родини Ґрейгема, а двоє до родини Роберта Мекензі.

В моменті нещастя матері дітей доїли корови. Коли вони завважили пожар, то вже було запізно, щоб з вогню вихопити діти. Нещасні матері в розпуці безрадно бігали кругом горіючого дому і мусіли слухати зойку вмираючої дітвори.

НАХАБНІСТЬ ПОЛЬСЬКИХ ЗЛОДІЇВ.

У Львові в пасажі Міколяша якийсь злодюга вкрав Маркусові Розенбавмові з Тростянця, снятинського повіту, з кишені ірхові рукавиці, а всадив на їх місце свою стару рукавичку. Пошкодований завважив злодія й зачав його стежити. Але злодій не втратив відваги. Він приступив до Розенбавма й предложив йому купити свої власні ірхові рукавиці, що їх украв йому перед хвилиною. Розенбавм зачав торгувати, аж надійшов постерунковий, який і схопив нахабу. Злодій-нахаба називається Антоні Лещиньскі.

НЕ ЗНАЮТЬ, ЧИ ПОВІСИЛИ ЧОЛОВІКА.

У британській дільниці міста Шанґгаю недавно кат мав повісити грубезного Атму Сінґа, що був за злочин засуджений на кару смерти через повішення. Закинув кат мотузок на шию Сінґові, потиснув за підойму, площадка під ногами вязня запалася, вязень впав униз і урвав мотузок.. Стукнув Сінґ головою до бетонової підлоги та й приголомшився. Та є вигляди, що він видужає. І тепер тюремні власти не знають, чи Сінґ повішений чи ні... Щоб цю справу для себе вияснити, тюремні власти вислали запит до бритійської амбасади...

ЗГИНУВ ПРИ ВИКОНУВАННЮ СЛУЖБИ.

В Оттаві (Канада) на Юніон Стейшен траґічною смертю згинув Роберт Маґлик, 53-літній поліцай Канадійської Національної залізниці. В ночі він виганяв зі стації волокит, які там були зібралися. В часі того один з волоцюг, на імя Кеннеді, ударив його в лице. Від удару поліцай Маґлик упав на долівку і розчерепив собі голову. Візваний лікар ствердив смерть поліцая. Кеннедія арештували.

КЛЯСА НЕБАЖАНИХ УКРАЇНЦІВ.

Здається, що для канадійських шовіністів всі українці без розбору є небажаними в Канаді. Це недвозначно заявляв колись епископ Лойд і йому подібні українофоби. Але існують між нами певні роди українців, що є небажаними не тільки для канадійців, але ще більше для нас, українців. Є вони небажаними тому, що наносять нам нечесть і своїм поведенням знеславлюють цілу нашу націю в Канаді.

Комуністи є в першу чергу тими небажаними українцями, за якими не буде плакати Канада, ні українці. Своєю пропаґандою кидають вони нечесть на цілий наш нарід у Канаді.

Другою важливою клясою українців, без котрих ми можемо обійтися, це ті типи, що заповняють поліційну рубрику канадійських щоденників: пяниці, жінкобийці, забіяки, різуни, бутлеґери, картярі, ошуканці, злодії, брехуни і десятки ріжнородних типів проступників законів краю. Це типи, що до наших релігійних, політичних і культурних орґанізацій не належать, часописів і книжок не читають, не цікавляться справою свого народу, не жертвують ні цента на ніяку гуманну чи культурну справу. Центів їм треба на фляшку, а потім на адвокатів і плачення судових кар.

До небажаної кляси українців у Канаді можна ще зачислити декого з галапасів-професіоналістів та декого з бизнесменів, що вибрали собі на свого ідола доляр, а для свого народу, що їх удержує, не раді вділити нічого зі своїх приходів, ні свого часу, ні освіти. — („Канадійський Фармер").

ВОВКИ ЗЇЛИ МИСЛИВОГО.

В Добруджі тревае дальше сніговія, що перериває комунікацію й припиняє всяку діяльність. Досі заноТували дві жертви бурі. Одною з них був мисливий, що заблудив у лісі. Його пожерло стадо вовків.

БУДУТЬ ПРОДАВАТИ ЗАЛІЗНІ РОЖІ.

Вістка з Берліну говорить, щоназівський уряд видав розпорядження виробити 9 міліонів залізних рож-відзнак, що будуть для німців символом того, що вони повинні мати залізну волю й по геройському видержувати оті життєві недостачі, які заповідаються на рік 1937 через недостачу поживи. Гроші з продажу залізних рож підуть на допомогу для тих людей, що будуть потребувати допомоги.

СМЕРТЬ ЧУДОТВОРНОГО ЧЕРЦЯ В МОНТРЕАЛІ.

У Монтреалі (Канада) помер 91-літній брат-чернець, який при вступленню до монастиря прибрав імя брата Андрія. Брат Андрій був відомий у цілій Канаді з того, що він на горі Мант Роял, біля Монтреалу, побудував каплицю коштом чотирох міліонів долярів. Ту каплицю рік-річно відвідували міліони вірних католиків. Тисячі відвідувачів шукали у тій каплиці оздоровлення від своїх каліцтв і недуг. Стіни каплиці були обложені тисячами палиць і приладів, що ними підпиралися криві і хорі люди. Все те було залишене хорими після чудесного виздоровлення. Згідно зі свідоцтвом тисяч людей, хорі відзискували здоровля, коли їх діткнувся брат Андрій.

Брата Андрія цілий Монтреал і ввесь католицький світ Канади вже за життя вважав святим. Більше ніж правдоподібно, що католицькі круги Канади пороблять у Римі заходи, щоби померлого брата Андрія канонізувати, себто проголосити святим.

Брат Андрій ціле своє життя присвятив службі Богові і людям. Сам він жив як пустельник і живився хлібом і водою. Був він вигляду дуже худощавого й аскетичного, а вага його тіла ніколи не виносила більше як 110 фунтів.

ЗАМЕРЗЛИ.

Над озером Фрейзер, у Бритиш Колюмбії, знайшли трупи 4-рьох індіянських хлопчиків, які, залишивши школу, хотіли навідатися до своїх батьків в індіянськім резерваті. По дорозі їх заскочила снігова метелиця і хлопці, які були недостаточно одіті, знайшли у снігах смерть від зимна.

ЖІНКА АСТРОНОМОМ.

У французьких Альпах відкриють небавом астрономічну обсерваторію. Її директоркою призначили жінку, 32-літню паризьку вчену, паню Міклянж. Паню Міклянж, не зважаючи на її молоді літа і недовгу самостійну наукову працю, вважають людиною дуже талановитою, що має величезні здібности в астрономічних науках. Цікаве, що хоч в Альпах шаліють під цю пору сніговії, нова управителька веліла провадити дальше всі роботи при закладанню телескопів. Пані Міклянж доволі гарна жінка, але відкидає всі предложення одружитися з нею, кажучи з усмішкою, що вона завжди останеться вірна науці.

ЩАСТЯ В КИЛИМІ.

В Софії, столиці Болгарії, одна баґата власниця рожаних піль купила прегарний перський килим до своєї віллі. Коли у віллі прислуга розвинула килим, з килиму випали ріжні золоті дорогоцінности. Власниця віллі повідомила негайно фірму, де купила килим, і виявилося, що злодії сховали свою добичу до скрученого килиму, не сподіваючись, щоб хтонебудь купив так скоро дорогий перський килим. Скритка була справді знаменита, але злодіям не пощастило.

ПОЛЬЩА СТАЄ НА ОТВЕРТИЙ ШЛЯХ ФАШИЗМУ

ВАРШАВА.—На днях буде внесена перед польський сойм програма уряду, про яку згадувалося вже нераз в останніх кількох місяцях. На основі тої програми Польща має стати отверто фашистівською державою, з вождом Сміґлим-Ридзом на чолі. Устрій польський буде чисто фашистівський, диктаторський і авторитарний. Сміґли-Ридз, на зразок Мусолінія, буде мати прибічну найвищу раду. Панівним народом будуть поляки. Національні меншини будуть відсунені від влади й хоч будуть мати застережені права горожан, то впливів на політику Польщі мати не будуть. Політична партія буде одна. Програма партії буде так уложена, щоб захоплювала молодь. Бо в повоєнних літах польська молодь почала чимраз більше тратити зацікавлення у власних суспільних справах.

НОВІ ВИБУХИ АНТИСЕМІТИЗМУ В ПОЛЬЩІ.

ВАРШАВА. — По польських університетах, головно у Вильні і Варшаві, вибухли серед польського студенства нові протижидівські виступи. Серед них потурбовано і поранено багато жидів.

ТУКАЧЕВСЬКИЙ І ЯГОДА ПІД ДОГЛЯДОМ ГПУ.

МОСКВА. — Глухі слухи, що кружляли в советських кругах від кількох тижнів, немовби маршал Тукачевський і Ягода були під арештом, починають справджуватися. Хоч советські круги заперечують, немовби названі були арештовані, і кажуть, що Тукачевський виїхав над Чорне море на відпочинок, проте вони самі стверджують, що ці оба високі достойники таки знаходяться під слідством ГПУ. Як відомо, Ягода ще донедавна був головою ГПУ, а Тукачевський займав друге місце в армії по Ворошілов. Останній здобув собі таку силу, що либ уже давно арештували, але цьому спротивився Ворошілов. Останній здобув собі таку силу, що противляється навіть Сталінові.

ЧЕРВОНИЙ МАРШАЛ ПЕРЕДБАЧАЄ СКОРУ ВІЙНУ З ЯПОНІЄЮ.

МОСКВА. — Червоний маршал Бліхер, головнокомандуючий червоною армією на Далекому Сході, помістив в офіційнім большевицькім часописі „Ізвестія" статтю, в якій говорить, що війна між Советами і Японією вибухне вже в дуже скорому часі. Це предсказання він опер на переловлених японських документах, які говорять, що в скорому часі Японія розпічне воєнні заходи, щоб захопити східній Сибір і відопхати Росію від Пацифіку.

РОЗРУХИ В УКРАЇНІ.

БЕРЛІН. — Німецький часопис „Анґріф" приносить нові звідомлення про розрухи в Україні. Населення переходить до чинної акції проти советського режіму. В одному містечку розюшена товпа злінчувала советську аґентку, яка в промові погрожувала, що уряд стримає для населення доставу харчів.

АНҐЛІЯ УХВАЛЮЄ ДАЛЬШІ ВИДАТКИ НА ЗБРОЄННЯ.

ЛОНДОН. — Анґлійський уряд ухвалив знов чотириста міліонів фунтів стерлінґів, себто два біліони долярів, на зброєння. Разом з попередніми грішми анґлійський парлямент ухвалив тисячу чотириста міліонів фунтів стерлінґів, себто сім біліонів долярів, які впродовж найближчих пятьох літ задумує витратити на будову воєнних кораблів, літаків, тенків, гармат, ґазів і т. д.

В АНҐЛІЇ ХОЧУТЬ ЗАВОДИТИ ПРЕСОВУ ЦЕНЗУРУ.

ЛОНДОН. — Хоч Анґлія хвалиться найбільшою свободою слова в Европі, проте в останніх часах почали кружляти там чутки, що посли внесуть у парляменті проекд закону, на основі якого введуть в Анґлії пресову цензуру. В той спосіб вони хотілиб охоронити горожан від влізливої преси, яка втручується нераз в особисті справи людей і з них робить несмачні сензації. Щоб запобігти такому законові, Пресовий Союз Анґлії ухвалив резолюцію, в якій таврує втручування преси в чиїсь приватні справи, й цю резолюцію передано для відчитання в парляменті.

СКІЛЬКИ РОЗСТРІЛЯЛИ В МАЛЯЗІ?

МАЛЯҐА. — По здобуттю Маляґи революційними військами показується, що в часі свого „панування" в місті червоні банди розстріляли 30 тисяч людей. Ціле місто мало 150 тисяч. Мур, під яким розстрілювали ті нещасні жертви, був так посіканий кулями, що остаточно розвалився. Тепер революціонери поставили під суд дві тисячі червоних.

РІЧНИЦЯ ЯПОНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ.

ТОКІО. — У цьому місяці Японія обходила 2,597-му річницю заснування своєї держави.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Mail-Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДІМ БОЖЕВІЛЬНИХ

Ось такою назвою охрестив Троцький сталінівську Росію, себто ту, що з Москви рядить долею поверх 160 міліонів людей, яких давить і нищить — в імені соціялізму. Це є той дім божевільних, з якого вийшли теж ті зарядження, при допомозі яких терюризовано Україну, вимордуванням міліонів безборонних людей — голодом. Теж — в імені соціялізму. І ось Троцький, що теж вийшов з цього дому божевільних, який він, мимоходом кажучи, сам будував, доражче цей дім, чи властиво цю владу, розвалити — теж в імені соціялізму.

Ось такі речи хотів Троцький особисто переказати з Мексика яким шістьом тисячам слухачів, що зібралися були для цеї цілі в Ню Йорку у великій галі Гіподрому. Та зайшли якісь там перешкоди і те, що він мав сказати, відчитано. Та це останнє маловажне. Бо інтересним є те, що цей товариш Леніна і Сталіна назвав московську владу божевільною, а Сталіна і його підніжків такими підлими брехунами, яких ще світ не бачив. І це зобовязався Троцький доказати фактами й документами.

Як сказано, воно інтересно почути такі слова від Троцького. Бо позатим усе це не є для нас, українців, ніякою новиною. Такими словами окреслювали ми советську владу вже в самих її початках. Вона була для нас божевільною і нікчемною вже й тоді, коли ще була і в руках Троцького. А коли український нарід під Советами ще й досі мучиться, то прокляття за ті терпіння спадають між іншими і на Троцького, що то як один з головних божевільних пішов доконувати божевільне діло й нищити в зародку відродившуся українську державу навіть у такому моменті, коли на чолі цеї держави стояли — соціялісти. Ось тому для нас теперішня поведінка Троцького не має ніякого значіння. Він далі є для нас тим божевільним, який у своїм часі вирушив з дому божевільних, себто з Москви, руйнувати визвольні змагання українського народу. Як кожний божевільний, так і Троцький має час від часу „ясні моменти", коли він може говорити, а навіть хвилево діяти як цілком нормальна людина. В такім моменті він навіть може добачити те, що інші, нормальні люди, вже бачать малощо не двацять років. Бо вже стільки років міліони українського народу називають Москву „домом божевільних" і звертають на це увагу цілого культурного, а головно „ліберального" світу, але, на жаль, з дуже малим успіхом. Отже український нарід не почув від Троцького нічого нового. Він міг би тільки при цій нагоді зложити таку заввагу:

Троцький сказав чисту правду, коли говорив про божевільних з Кремлю. Але треба завжки памятати, що він сам далі належить до тих самих божевільних. І то до цеї міри, що колиб йому пощастилося заняти місце Сталіна, він не був би від нього інакшим.

1-ша

ТРИНАЦЯТОГО ЛЮТОГО...

Це той день, якого цілком певно не забувають ті, що ще далі мучаться в тих польських тюрмах, у яких 13. лютого 1924 р. замордовано серед страшних тортур бл. п. **Ольгу Басарабову.**

Та булоб дуже сумним явищем, якби цей день залишився тільки в памяті тих, що пожертвували свою свободу за рідну справу, що опинилися в тюрмі за вірну службу українській ідеї. Бо правдою є, що память про Ольгу Басараб та її геройську поставу не тільки живе серед нас тепер, але певно житиме так довго, доки житиме сама українська ідея.

Образ скатованої й у нелюдський спосіб замордованої Ольги Басараб буде вічно взивати український нарід до пімсти за кривди, які завдано українському нарові і які йому далі завдають. Память про Ольгу Басараб не дасть нам підупадати на силах у боротьбі з нашими окупантами, з тими варварами, які беруться прибивати свободолюбні й державницькі почування відродженої нації в такий спосіб як це сталося з покійною Ольгою Басарабовою.

Памятаючи за нашу Народню Мученицю, ми пригадуємо собі заразом наші найсвятіші обовязки супроти нашої Батьківщини. Ми усвідомляємо собі, скільки може зробити для Нації одиниця, звичайна собі людина, якщо в неї є душа з глибокими почуваннями, якщо її серце переповнене правдивою любовою до свого народу. Ми бачимо, що бувають у житті моменти, в яких і звичайна людина може стати геройською, якщо її світогляд формується у праці для здійснення якоїсь великої ідеї й якщо вона витворила в собі характер, що змушує людину постояти за те, що вона визнає за добре й слушне. А саме такою людиною була Ольга Басараб. Була тихою робітницею, виконуючи ріжні функції — тихо й без гомону. І булаб такою можливо й зійшла в могилу, якби не те, що доля виставила на велику пробу цілу її істоту, ввесь її ідеал і ввесь її характер. І ось так випадок довів до цього, що ми побачили Ольгу Басараб у всій її душевній величі. Трагічний цей випадок. Мученицький. Але саме на таких випадках будується Дух Нації. Такі випадки виховують потім цілі покоління борців і мучеників. І так треба глядіти на цю мученицьку смерть, якою померла в ночі з дня 12-го на 13-го лютого 1924 р. наша Ольга Басараб.

А що її мученицька смерть не пішла намарно, бачимо найкраще по тім, що від 1924 р. начисляємо вже цілий ряд нових мучеників-борців, між ними борців-жінок, що пішли слідами Ольги Басараб.

ВНУТРІШНІЙ ІМПЕРІЯЛІЗМ

(З мого римського щоденника).

В паризькім „Українськім Слові" знаходимо у фейлетонах дуже цікаві думки, які передає В. Мартинець у своїй праці, затитулованій „За зуби й пазурі нації". Є там поширена ціла низка важних проблем, які треба видвигати й основно розслідужувати. Праця Мартинця видвигає їх у мужний і реальний спосіб, коли багато людей уважають такі справи дуже „дражливими" і тому збувають їх мовчанкою.

Одною з таких, дійсно дражливих справ, є справа самих підстав нашого **українського** націоналізму. Бо не треба забувати, що націоналізм — це не якесь абстрактне інтернаціональне поняття, що для всіх народів має один і той самий зміст, але **живий конкретний рух,** що виходить з відмінного духу й потреб дуже відмінних народів. Тому, наприклад, італійський націоналізм, що збігається тепер цілковито з італійським фашизмом, має ідеольогічні заложення дуже відмінні від німецького націоналізму, що збігається з націонал-соціялізмом та расизмом. Італійські фашисти ніколи не були і ніколи не будуть расистами в розумінні німецького націоналізму. Бо тимчасом, як німецькі расисти в підставу нації кладуть „кров", цебто чисто фізичне, хоча й трохи забарвлене містицизмом, споріднення, італійські фашисти виходять зі свідомости духового споріднення, що виявилося в минулому та мусить постійно виявлятися в сучасному та в будучому, у творах величньої спільної історії, культури та цивілізації.

Та поза цими, дуже відмінними ідеольогічними загальними заложеннями, і в німецьких расистів і в італійських фашистів існує одна дуже конкретна дійсність, що примушує тих і других залишати на боці свої теоретичні міркування і порозумiватися між собою чи то на шкоду принципу фізичного споріднення (відмова, хочаб і тимчасова Німеччини від „спорідненої" Австрії та маневрування проти ще більш спорідненої їй Франції, яка **фізично** походить від германських франків) на шкоду принципу духового споріднення (порозуміння Італії з духово їй чужою, бо протестантсько-германською Німеччиною проти спорідненої духово (бо латинської) Франції).

Ця конкретна дійсність зветься державою, яка, на думку багатьох теоретиків націоналізму, визнає націю. Бо, мовляли вони, тільки в державі можуть народи знаходити своє національне оформлення, а поки народи не мають держави, вони можуть бути тільки **матеріялом** для будучих націй, бо у них, за браком керуючого державного центру, не може бути отої потрібної духової спільности, що являється істотною прикметою свідомої себе нації.

Виходячи з цієї точки погляду, дехто міг би твердити, що й українська нація ще не існує, бо не існує ще українська держава. Цей висновок був би невірний, бо українська держава **вже існувала** впродовж віків (найславніші часи Київської Великокнязівської Держави, потім Галицько - волинського королівства та князівства, потім козацької Гетьманщини та нарешті Української Народньої Республики). Сама боротьба за відродження тої **тимчасово** втраченої державности витворює в українському народі такі спільні ідеали та культурні цінности, що їх цілком вистачає для існування духового колективу, що ми звемо його Українською Нацією.

Та не можемо заперечити, — і саме це дуже ясно і недвозначно відмітив В. Мартинець в своїй вище названій праці — умови нашого бездержавного існування відбуваються дуже неґативно на стані посідання української нації — вона безупинно втрачає, на користь чужих націй, великі маси люду, що повинніб були залишитися в її лоні, але підпадають асиміляційному натискові чужих нам народів. Одночасно з цим відбувається і другий, шкідливий нам процес, — цілі маси чужонародного елементу просякають наші національні території. За минулих часів ми вже зазнавали подібні інфільтрації чужих нам расово і національно елементів, як наприклад ріжних кочових народів за княжівської Руси (досить пригадати собі всіх отих Чорних Клобуків) чи величезні сербські кольонії за Гетьманщини. З усіх тих давніших чужонаціональних кольоній не залишилося й сліду, — український нарід перетопив їх цілковито, а дехто з колишніх сербських переселенців, як наприклад родина Мілорадовичів, відограли навіть позитивну ролю в українському відродженні.

Та з часом асиміляційна сила українського народу починає втрачатися, і навпаки численні українські елементи починають в свою чергу підлягати асиміляційним впливам чужонаціональних культур, головно московскої і польськьої. Стихія першої української революції захопила великі маси цеї, як здавалося, навіки втраченої „малоросійщини" та „русинщини", — повернула в лоно української нації чималу скількість навіть так званих „поляків" греко-католицької і навіть впрост римо-католицької віри. Кожний рік переможної української революції приносив все нові кадри українців, які **масово** переходили спільну еволюцію — від „малоросійщини" до федералізму і потім до повної самостійности. Цей процес не закінчився ще й досі. Навпаки, він мусить бути посилений. Бо на українській національній території і на еміґрації серед „землячків" знаходяться ще досі **міліони** людей **національно невизначених.** Від нашого політичного сприту й енерґії залежить, чи ці міліони звернутся проти української національно - державної ідеї, чи стануть за неї.

Мусимо тверезо подивитися правді в очі і сказати, що в цій ділянці робиться занадто мало, — майже нічого. Більше того: витворюється психольоґічний стан, що впрост перешкаджає всякій праці на цьому полі. Чимало українських націоналістів, замісць здобувати свої українські **маси,** захоплюються чужими теоріями, для нас дуже небезпечними й шкідливими, як наприклад расиська теорія. Мусимо змагати до того, щоб злютувати наші народні маси в один непереможний **моноліт,** запалити його одною ідеєю національної солідарности, і тому мусимо йти на **здобуття душ** таки в середині самої нашої нації. Мусимо йти слідом за нашими запорожцями, що питали тільки: — „якої ти віри", а не „хто був твій тато чи мама", а тим менше „хто був твій дід та баба". Перше, ніж бути імперіялістом на віддалі яких тисяч кільометрів, треба вміти бути імперіялістом в свойому рідному селі чи містенку. В. Мартинець у своїй останній статті („Укр. Сл." з 24. січня) вказує на факт, який досі не був ще як слід усвідомлений, а саме: що на **нашій** національній території знаходиться аж 17 міліонів національних меншин, що ніколи до українських національних ідеалів не ставилися прихильно. До цих 17 міліонів треба додати ще міліони наших таки українців, засимільованих чужинцями або ще впрост не зачеплених національною ідеєю, так званих „тутешніх". В світлі цих цифр виявляються справжні причини наших невдач у визвольній боротьбі: не можна виграти зверхньої війни, **коли в середині** країни знаходяться міліони чужинців, ворожих нашій ідеї та звязаних в той чи інший спосіб з іншими міліонами, що перебувають по ріжних закордонах та впливають на світову громадську думку. **Ось найважніший наш фронт.**

Не можна думати, щоб ми змогли будьколи в якийнебудь спосіб **силою** примусити цих 17 міліонів (з додатком інших міліонів „тутешніх", „малоросів" тощо) працювати для української ідеї або впрост усунути їх з дороги. Треба знайти інші засоби, — засоби внутрішнього імперіялізму, що, як і всякий імперіялізм, може бути ріжний — военний, духовий, комерційний. Мусимо вживати всіх тих засобів, що вживають чужинні імперіялізми для здобування мас нашого народу, — мусимо здобувати **душі,** мусимо припрягати їх до возу нашої духовости, нашої ідеї. І тут перш за все треба мати багато такту й психольоґічного вирозуміння. Зранивши чужу душу, дуже легко створити з людини не тільки ворога свого особистого, але й ворога національного; підійшовши відповідно до людини, можна здобути не тільки доброго приятеля, але й людину, що потім нею пишатиметься ціла нація.

Українці, свідомі патріоти, а тим більше націоналісти, не повинні замикатися в вузькому колі своїх однодумців, але повинні постійно й з завзяттям справжніх ловців, полювати на душі, не уникати, а шукати дискусій, ширити свої ідеї, давати **собою особистий** приклад високих громадських чеснот, але до „невігласів" ставитися не з погордою та призирством, а зі співчуттям і вирозумінням.

Евген Онацький, Рим.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. Український Клюб Поступовий, від. 70, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що звичайні місячні збори відбудуться у вівторок, 16-го лютого, в годині 7:30 ввечір, в галі під ч. 386 Джанстон Евеню. Обовязком кожного члена і членниці є прийти на збори точно в означений час, бо маємо багато важних справ до полагодження, як також буде вибір делегата на конвенцію У. Н. Союзу. — В Кушнір, рек. секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. ім. Дмитра Вітовського, від. 14, подає до відома, що місячні збори відбудуться 15. лютого, в годині 8-мій ввечір в Січовій Галн, 229 Спрінгфілд Евеню. Просимо членів прийти на ці збори. — М. Питрашик, секр.

— Вчора прийшла до мене Марійка та пересиділа вселньке пополудне.
— Ви говорили певно про якісь дурниці?
— Так, вона ввесь час говорила про тебе . . .

В. Буднівський.

РОДОМ З ПЕКЛА

(1)

Обі баби були, як то кажуть, родом з пекла. Всі в околиці сміялися з Горошка Сидора, одночасно й жалували його, що попав у кігті такої жінки й такої тещі і стільки від них мусів витерпіти. Що тільки в якій бабі могло знайтися лихе, то воно знайшлося у тих двох бабах. Люди дивувалися, що таким двом бабам дав себе спіймати вродливий, молодий і не дурний Горошко.

— Як можна було, — казали люди, — лиш раз кинувши на дівку оком, залюбитися по вуха і зараз звінчатися, не провідавши, яке воно зілля?!

Так люди говорили, бо не знали, як до того прийшло. Не знали, що сватом була тут заздрість. Заздрість має велику силу. Ніяке зілля не розігріє крови і не заслiпить молодого парубка так, як заздрість.

Сидір Горошко, двацятьлітній круглий сирота, торгував всім тим, що потрібне було мисливим, рибакам і всяким іншим уходникам. В його крамі були пістолі, кремінці до рушниць, порох, олово, ножі-запоясники, кресала, порошниці, гачки і сіти на рибу... всяка мисливська всячина. Його побратим Іван Семенич торгував бабським крамом. У нього можна було дістати всяке шмаття, голки, нитки, коралики, серіжки, тощо.

Зимою оба торгували в своїх крамах, не покидаючи свого міста. На весну оба вантажили свій крам на одну мажу і пускалися мандрувати від оселі до оселі. Один одному не робив конкуренції, бо кожний торгував іншим товаром.

Горошко і Семенич приїхали раз до Дубрівки. Як в кождій місцевости, в котрій загадали щось заробити, так і в Дубрівці питали, у кого їм найвигідніше було би на які два-три дні закватируватися. Люди сказали їм, що найбільшу вигоду мали би у вдови Туркалихи, бо її хата в самій середині оселі і має кілька світлиць. Коло хати також просторі стайні й інші господарські будинки.

Оба товариші гадали, що вдова Туркалиха, то якась стара, окружена внуками бабуся. Дуже здивувались і втішилися, коли попали на молоду, теплу вдовичку, балакливу, веселу й гостинну. Чим більше балакала з ними, тим тепліше обом робилося коло сердець.

На біду вдова, хотячи скочити до пекарні, щоби гостям зладити закуску, приказала наймичці закликати до них свою доньку Марину, що тоді була у сусідки. Прийшла Марина і оба купці аж роти порозявлювали. Гарна була вдова, та її доня ще гарніша. Очевидно, бо дівчина, бо молодша. Оба парубки забули за маму. Коли в ночі лягали спати, у Горошка і у Семенича була одна думка:

— Чи не оженитись би з тою Мариною? Чи схоче мене? Чи мамуня дала би її мені?

Іван Семенич не був такий горячка, як Горошко Сидір. Іван був старший, холодніший, розважніший. Він усе двічі мірив, заки раз втяв. Хоч дівчина дуже припала йому до вподоби, то він всеж таки хотів спершу пізнати, яка вона господиня і хотів про неї щось почути від її сусідів.

Як би Сидір був не помітив, що Марина й товарищеві впала в око, був би також побалакав з людьми, був би дівчині придивився ліпше, був би розважив. Та він потерпав, що товариш перейме його і вхопить йому дівчину зпід носа. Він троха не тріс з досади, як побачив коли, що дівчина до Івана усміхнулася солодше, як до нього.

Дівчина до обох усміхалася солодко. Може й на те, щоби заздрість розбирала обох, і котрогось, менше відпорного, кинула їй під ноги. Дівчата знають, як брати хлопців. Вислідом такої тактики і слабої відпорности Сидора, була другої днини така розмова між Іваном і Сидором:

— Іване!

— А що там?

— Що ти думаєш про вдову Туркалиху?

— Думаю те, що й ти думаєш.

— Ну? — спитав Сидір.

— Думаю, що гарна і ще молода. Як би хто не знав, що вже має таку доньку, то гадав би, що вона ще дівка.

— Іване!

— Що кажеш?

— Ми два все були, як рідні брати.

— Ну?

— Може би ми це побратимство ще більше скріпили?

— Та як?

— З одною я оженюся, ти возьми другу?

— Ти волиш вдову? Я доньку замало знаю, щоби вже рішитися.

— Я не так думаю. Ти старший, я молодший. Старший нехай бере старшу, молодший молодшу. Я возьму Марину, ти бери її маму.

— А якби я волів доньку? — воркнув Іван сердито.

— Колиж бо донька вже заручена.

— Як вже заручена, то й ти її не дістанеш.

— Дістану, бо то я з нею заручився.

— А бодай же тебе!

— Не сердься. Маєш її маму. Ти сам сказав, що вона ще як дівка.

(Дальше буде).

М. Костишин.

МОВЧИТЬ ТЮРМА.

(ПАМЯТІ О. БАСАРАБ).

Мовчить тюрма і крат скрипіння
У цю хвилину, що колись
І кров і сльози полились
Зпід рук брудних за честь, за волю,
За чин геройський, кращу долю:
Ці звірства світом понеслись.

Як стогін рвався з уст жахливий
На лоні бісових тортур,
В смердячім льоху бивсь об мур.
А кат в тріюмфі і досаді
Гарчав, що в жертві повно зради
І біснівся, мов дикий тур.

А нігті з рук брудних впивались
У тіло страдниці ніжне,
Чоло, бач, було так сильне,

Хоч кров спливала, тремтів голос,
З тортур повис буйненький волос,
Так в неї все було марне.

Світил згасали тремтіння,
Уста здригнулися і щось
Вогнем жарким з них понеслось:
„В мій слід ще стануть міліони
І вас покрушать і кордони,
Не будуть робить для когось"...

Мовчить тюрма у щерть набита,
Вогонь досвітній не погас,
Хоча ліниво плине час,
Кругом руїни, пожарища,
З вітром дух лине з цвинтарища,
До пімсти кличе — кличе нас!

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

БОСТОН, МАСС.

Молодіж при народній роботі.

Нема більшої приємности для старшого покоління, як дивитися на своїх дітей, коли вони йдуть слідами старших і стають поруч до народньої роботи. Українська молодь, що гуртується при укр. православній церкві в Бостоні, в часі останніх свят Різдва Христового дала гарний доказ, що українська громадянська робота є їм не менше дорога, як старшим поколінням. Ця молодь зібралася і пішла колядувати на Рідну Школу в краю. Вона зрозуміла і відчула, що Рідна Школа в краю потребує помочі, бо польський наїзник своїм розпорядком заборонив у краю нашим людям колядувати на її потреби, позбавляючи тим нашу Рідну Школу головного джерела її доходів. Тому, щоби помогти їй, наша роджена тут молодь пішла слідами своїх патріотичних батьків і в часі свят колядувала на її потреби.

Треба підкреслити, що такого патріотичного духа має лиш та українська молодь, що гуртується при наших національних, патріотичних установах і організаціях. Та молодь, що виховується в чаді інтернаціонального соціялізму, що симпатизує явно чи скрито з московським большевизмом, та молодь не дбає про народні потреби і не виявляє ніякої ідейности.

Якраз ця ідейна, вихована по національному молодь, давала вже раніше великі докази любови до старого краю і його змагань, коли то вона йшла протестувати проти злочинної московської політики, що виморювала міліони наших людей голодом. У часі тих протестів наша молодь нераз виявляла навіть великий героїзм, стаючи нераз навіть до фізичної боротьби з агентами червоної Москви. Ці протести зробили своє: вони не пішли на марно, а розбурхали американську публичну опінію і звернули бодай частинно увагу на те, що ділося в Совєтах.

Колиж перед Різдвом Христовим прийшла до нас вістка, що польська влада заборонила колядувати в краю на Рідну Школу, наша молодь відразу порішила прийти звідси, з Америки, нашій Рідній Школі на поміч. Безперечно, що збираючи при помочі коляди жертви на добрі цілі, наша молодь також тим піддержує наш гарний народній звичай в Америці колядувати в часі Христового Різдва.

На жаль, не всі українські громадяни приймали наших молодих колядників так, як повинні. Деякі з них, головно ті, що то дуже багато говорять про соціялізм, про робітників і т. п., дуже часто замикали двері перед колядниками, або гасили світло, як вони появилися перед дверми. Деякі з так званих „соціялістів", для конкуренції молодим колядникам, собі почали ходити по коляді, збираючи жертви нібито на школу, нібито на Просвіту, а фактично не знати на що, бо досі ніхто не знає, куди ті гроші пішли. Щоб зашкодити дітям, то ті соціялістичні колядники, що не вірять ні в Бога ні в релігію, ревіли з цілої сили „Бог предвічний". Дволичність, і годі.

Та, не звертаючи уваги на ті „темні" місця, назагал наша громада, маючи таку гарну молодь, як та, що ходила з колядою на Рідну Школу, дивиться радісно і певно у свою будуччину.

Н. Давискиба.

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

Для розбудови народнього життя.

День 26. грудня 1936 року залишиться довго в памяти рочестерського українського громадянства. В тім дні відбулося торжественне посвячення угольного каменя під українську народню галю при парохії. В торжестві взяли участь усі братства, товариства, сестрицтва й організації та рочестерські громадяни. Вже в годині 2-гій пополудні почали сходитися громадяни й товариства на те величаве свято. На свято прийшло кілька соток своїх і чужих людей, котрі своєю присутністю викликали дуже святочний настрій.

Свято розпочалось виступом українського музичного банди під проводом п. Поповича. Місцевий парох о. В. Турула відправив святочне богослуження, на якім співав церковний хор під управою диригента М. Сокільського. Принагідну святочну проповідь виголосив місцевий парох о. В. Турула, який закликав громадян, щоби піддержували будову народньої галі при парохії. Предсідник комітету будови, п. Іван Теребушка, покликав до слова представника посадника міста, який сам з причини слабости не міг бути приявний на святі. Покликаний адвокат Дж. О'Брайн, відчитав привітну телеграму від посадника міста та висказав і своє вдоволення з нагоди торжества. Дальше бесідник взивав усіх громадян до єдности й до піддержки всіх своїх українських народніх справ. Секретар будови народньої галі, В. Колданський, передав історію будови ще від лютого 1931 року. Відчитав теж спис усіх братств, товариств, сестрицтв і організацій, котрі причинилися добровільними датками до будови.

До молоді про значіння своєї народньої галі при парохії промовляв М. Колданський англійською мовою. Опісля на вічну памятку історію будови галі о. В. Турула вложив в угольний камінь, а хор відспівав „Боже великий". З черги на святі промовляли представники від парохії, братства св. Йосафата, братства св. Николая, сестрицтва Рожд. Пресвятої Богородиці, товариства Запорозька Січ, Союзу Українок, молодечого тов. св. Йосафата, читальні Просвіти ім. І. Франка, О.Д.В.У., Українського Жіночого Клюбу, Хору Боян, тов. Злука Фармерів, Український Демократичний Клюб, тов. ім. Івана Франка, Українського Ситизенського Клюбу, бр. св. Петра й Павла й від тов. Бескет Бол Клюб, які теж зложили від себе дар на будову народньої галі в сумі $815. Дрібними дарами зібрано на святі $407.75 ц. Разом було $1,222.75. За пожертви представникам організацій і громадянам подякував предсідник комітету будови, Іван Теребушка, а парохіяльний хор відспівав усім жертводавцям „Многая літа".

По посвяченню угольного каменя всі громадяни зійшлися до церковної салі, де відбулася спільна вечеря, яку влаштували члениці Союзу Українок. На спільній вечері продовжувано дальші бесіди. Промовляли ще Дж. О'Брайн, Лійо Фірер і Іван Петрівський. Доходу з вечері було $260. При цій нагоді комітет будови подає до відома, що відкриття новозбудованої галі відбудеться 30. травня цього року. Просимо всі організації здержатися в той день від влаштування всяких своїх імпрез.

Комітет.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.

Про виставу песи про О. Басарабову.

Дня 7. лютого мав я нагоду бути перший раз гостем у Народнім Домі в Джерзі Ситі, а це тому, що тоді там давали штуку під назвою „Ольга Басарабова", що є написана одним з найкращих канадійсько-українських письменників, О. Луговим. Штука нова і ще не грана. Тому скортіло мене її побачити. І побачив. Вже в першій дії, що представляє ліс та збирачів грибів і лісничого, я відразу завважив, що аматори не вивчили добре своїх роль, а друге, що не виконували як слід потрібних рухів. Суфлер так голосно суфлерував, що кожне його слово було чути аж в останніх кріслах салі. Так було усі дії. Прямо не хотілося на сцену глядіти. Замісць представити дійсний образ переживань мучениці Ольги Басарабової, наші аматори показували нібито забавку сільських пастухів. З цеї причини на салі був між глядачами шум та неспокій. З моєї сторони я радив би скінчити з того роду аматорськими виставами. Це замало бути на сцені й говорити, а треба відтворювати живі особи, а ще до того в таких штуках, в яких виходять такі героїчні постаті, як Ольга Басарабова. Накінець прошу вибачити мені, що я звернув увагу на ці недостачі, про які тут пишу, бо це повинно бути наукою для наступних вистав.

Микола Горішний,
Ню Йорк.

З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ.

БОСТОН, МАСС.

Збори тов. „Дружина князя Данила", від. 238 У. Н. С.

Дня 1-го січня ц. р. відбулися звичайні збори товариства „Дружина Князя Данила", 238 в. У. Н. Союзу. На цих зборах був вибір уряду на 1937 рік. Голова відділу, Ілля Чопик, відкрив збори і пояснив ціль та значіння зборів. Він теж звернув увагу приявних на помітний зріст Батька Союзу, як теж на зріст нашого бостонського відділу. Українська еміграція вже зрозуміла вагу організованости й дорожить своїми організаціями. Та ми не повинні обмежуватись тільки до організування старших, а повинні також організувати свою молодь та притягати її до тих товариств, у яких стоять старші.

Перед вибором уряду члени розвинули ширшу дискусію над тим, як би притягнути чи більше число членів до свого відділу, як притягнути молодь і т. п. Приявні члени оцінили працю попереднього уряду і одноголосно вибрали наново старий уряд на 1937 рік. Подаємо це до відома тим членам, що мешкають далеко від Бостону і не могли бути приявні на згаданих зборах.

Збори також ухвалили, щоб за кілька тижнів скликати загальні організаційні збори. Про ці збори кожний член буде в свому часі повідомлений почтою, як теж через „Свободу".

Молодь, що гуртується при нашому відділі, постановила поширити працю при відділі шляхом освідомлення молоді про завдання У. Н. Союзу і користи, які має член, що до нього належить. Старші рішили підтримати добру роботу молоді.

На цих зборах вибрано теж делегата на 19 конвенцію У. Н. Союзу, що має відбутися в травні у Вашингтоні. Делегатом вибрано більшістю голосів Н. Давискибу, а заступником Іллю Чопика. По вичерпанню нарад голова І. Чопик, подякувавши членам, закрив збори.

За уряд: І. Чопик, голова; Д. Сілінський, кас.; Н. Давискиба, секр.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА"

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ.

Коляда на Рідну Школу.

На річних зборах Українського Демократичного Клюбу ухвалено висилати дар для проф. Олександра Кошиця, як теж вислати йому привіт з нагоди його 40-літньої праці. Далі ухвалено піти з колядою на Рідну Школу з рідним краю. З колядою ходили: Павло Лещук, Павло Гольгун, Йосиф Квасний, Г. Бірбан, Г. Чмир і Павло Стадник.

Коляду зложили такі особи: по $2: Й. Квасний, В. Курило, А. Вольський, Д. Шумський; по $1: П. Рогоза, І. Александрович, М. Палажій, А. Кривий, П. Едмінський, о. П. Білонь, В. Великий, П. Стадник, В. Трух, В. Кушнір, П. Гольгун, П. Забитовський, Г. Чмир, М. Шевців, П. Бірбан, Кароліна Паславська, І. Івашків; по 50 ц.: П. Лещук, І. Юзва, О. Петришин, П. Черкас, А. Гетманський, І. Єдлінський, Анна Терлецька, П. Стадник, Г. Бірбан, М. Цалковський, Г. Купецький, М. Сеньків, Й. Сабат, М. Дідун, Олена Слабіцька, Агафія Думанська; по 25 ц.: П. Корсак, В. Юзва. Разом заколядували $34.50. Розходи 50 ц. Вислано через Обєднання на Рідну Школу $34.

За уряд Горожанського Клюбу: **Павло Стадник**, предс.; **Петро Черкас**, секр. фін.; **Павло Гольгун**, касієр; **Василь Кушнір**, секр. рек.

АМСТЕРДАМ, Н. Й.

З забави на Рідну Школу.

В неділю, дня 31. січня ц. р., Йосиф і Марія Юркевич справляли своє „срібне весілля", себто 25-літні роковини свого подружого життя. На ту забаву, що відбулася в домі Українсько - Американського Горожанського Клюбу, вони запросили всіх своїх приятелів та знаймих. При веселій і приємній забаві гості не забули і про рідний край. При „кряанню - короваю" забрав слово гром. В. Михалюк та попросив приявних, щоб зложили жертву на Рідну Школу. Потім забрав слово гість з Ню Йорку, Данило Лемко, і пояснив зібраним про Рідну Школу та її завдання. Вороги, говорив він, забороняють в краю збирати жертви на Рідну Школу, тому ми тут, при кожній забаві і нагоді повинні такі збірки поміж собою переводити.

Збіркою занялися: пані П. Комарянська, Н. Зюбровська, пані А. Швайка і Ю. Грицай. Зібрано $20.40. Зложили наступні: $2 Йосиф і Марія Юркевич; по $1: І. Бабяк, В. Михалюк, С. Комарянський, В. Ференц, В. Мадараш, П. Сернюк, Й. Швайка, Н. Зюбровський, М. Кобилка, Д. Лемко, Безгатинський, Ю. Грицай; по 75 ц.: П. Куніцький; по 50 ц.: Д. Митулінський, С. Цюпка, С. Куніцький, Т. Куніцька, Т. Вітковський, Е. Вільчинський, В. Белевус; по 25 ц.: Антош І. Бодак, В. Юркевич, В. Перец, Д. Бодак, В. Труфин, Б. Юркевич, П. Гарбудзінський. Гроші вислано через Обєднання на призначену ціль.

Гість.

АМСТЕРДАМ, Н. Й.

З коляди на Рідну Школу.

В часі коляди в нашій громаді зложили свої жертви такі особи: по $2: М. Мельник, І. Михальчишин, С. Сегел; по $1.50: П. Чучман, В. Михалюк, Ю. Грицай, Т. Вітковський, Д. Бодак, Т. Сюрко, Д. Митулінський, М. Тарнавський, Й. Варшона, С. Федишин, Й. Підлиський, Н. Косован, І. Бабяк, Д. Куницький, І. Зюровський, І. Блинковський, В. Труфин, І. Макаровський, В. Вовнянка, Т. Пушкар, І. Сивик, Г. Медвідь, І. Голендер, А. Гнип, С. Куницький, П. Пех, І. Бабій, А. Гулик, А. Грінє, В. Папура, П. Дворянин, С. Цюпка, Й. Юркевич, Й. Базарницький, С. Комарянський, О. Базарницький, В. Ференц, С. Комарянська, В. Чучман, Н. Яворський; по 75 ц.: М. Кохарук; по 50 ц.: П. Попилишин, Г. Бодак, Д. Котянський, Т. Щижик, Г. Ференц, А. Гарбузинський, П. Кожух, Я. Варшона, М. Корпіта, П. Цюпка, М. Іваншин, В. Перец, Д. Підлиський, С. Рекуник; по 25 ц.: І. Питльований, А. Шипнік. Разом всіх грошей заколядовано $54.75.

З представлення „Св. о. Николая", котре відограли місцеві діти дня 17 січня ц. р. під проводом учителя Степана Цюпки, прийшло чистого доходу $7.35. Разом вислано до краю на Рідну Школу через Обєднання суму $62.10.

З колядою ходили: Й. Базарницький, Т. Комарянський, В. Михалюк, І. Бабяк, Д. Митулінський.

Колядник.

АРНОЛД, ПА.

З ювилейної забави на народні цілі.

Українська громада в Арнолді вшанувала гостинно своїх передових громадян Петра і Кеєню Зелінських з нагоди 25-літнього ювилею їх подружжя. Гостина, що відбулася 24. січня ц. р. в Укр. Нар. Домі, була для ювилятів несподіванкою. Коли вони взялися на ній і всі приявні привітали їх окликами, то зворушення станули їм в очах сльози.

Тостмайстер Д. Любінецький відчитав привіти й покликував до слова бесідників. Бесідники говорили про заслуги і працю ювилята на народнім полі. Не було одної збірки на народні цілі, яку ювилят пропустив би. Він усе жертвував і жертвує. Також не було віднічу чи реферату, якого би він не відвідав та при тім не вигомосив свого короткого або довшого слова. Потім тостмайстер покликав до слова о. Полiщука, який у своїй промові не забув теж згадати про Рідну Школу й вслід за тим попросив приявних зложити на ту ціль якусь жертву. А гром. М. Земледух, забираючи слово, нагадав приявним про знущання ворогів над українським народом і закликав до збірки на політичних вязнів і визвольну боротьбу. Збіркою занялися панна Оля Любчик і М. Земледух. Накінець шановний ювилят подякував приявним за щирі бажання й побажав своїм гостям усього добра.

Жертвували: І. Федан, П. Сагоська з Верони, Па., по $3; П. Зелінський з дружиною $2; по $1: М. Пели, Д. Любинецький, О. Лисий, М. Сагоська, Т. Сагоський з Верони, Па., Т. Серюк, В. Мілько, Т. Филипів, І. П. Федан, І. Лобур, І. Краснівський, З. Адамчук, о. Д. Полiщук, Е. Лобур, І. Різник, Н. Різник, П. Полюшко, О. Іванчишин, Л. Осинук, В. Пітик з Лінбург, Па.; по 50 ц.: П. Скочиляс, І. Деркач, А. Гарачмак, Ковалюк, В. Пітух, М. Красневич, Г. Волошинович, П. Лобур, А. Лобур, М. Земледух, В. Сопків, Н. Лобур, Т. Лобур, С. Дмитрів, М. Сорока, П. Любчик, Д. Пели, С. Пітик з Лінбург, Па. Дрібними $2. Разом $39, які переслано через Обєднання і розділено так: Рідна Школа $10, політичні вязні $10, визвольна боротьба $10 і українські інваліди $9.

Петро Лобур.

НЮАРК, Н. ДЖ.

Коляда на народні цілі.

В околиці Нюарк Велі живе кілька наших родин, що займаються фармерством. І хоч нас тут є дуже мало, то всетаки ми задумали піти цього року за колядою і заколядували $19.25. З цеї квоти заплачено $3.40 за газоліну до автомобіля, а 16 вислано через Обєднання, призначуючи $10 на політичних вязнів і $6 на Рідну Школу. Коляду зложили: А. Яніш $2; по $1: Д. Окрепкий, В. Окрепкий, В. Окрепкий, І. Дольний, Г. Ткачук, Г. Нижний, М. Кравець, І. Білий, Марія Сенишин, Д. Каноха, О. Сорочинський, Пацалуйко, Н. Королюк, П. Василишин, А. Бурило, Д. Черевка; по 50 ц.: Т. Філяр і П. Коваль; І. Пащук 25 ц. Колядували: В. Окрепкий, Д. Окрепкий, В. Сенишин, О. Мороз, В. Ткачук і І. Дольний.

Василь Окрепкий.

ФУЛТОН, Н. Й.

На визвольну боротьбу.

Гром. Мирон Співак розпродав стінні календарі, з чого прийшло чистого доходу $2. До тої квоти він додав від себе $1, отже разом переслав через Обєднання $3 на визвольну боротьбу.